

ANONİM ŞİRKETLERDE PAY REHNİ

Stj. Av. Őeyma Ceylan

Verdi Hukuk Bürosu- Sunumlar Serisi

İÇİNDEKİLER

1. Konunun Takdimi
2. Anonim Şirket Payının Rehin Hakkına Konu Olması
3. Anonim Şirket Payı Üzerinde Kurulan Rehinin Hukuki Niteliği
4. Rehin Hakkının Esas Sözleşme İle Kısıtlanması
5. Anonim Şirket Payı Üzerinde Rehin Hakkı Kurulması
6. Halka Kapalı Anonim Şirketlerin Hamiline Yazılı Paylarının Kaydi Sisteme Tabi Olması
7. Anonim Şirket Payının Alt Rehin ve Art Rehin Hakkına Konu Olması
8. Rehin Hakkının Sona Ermesi
9. Rehin Hakkının Anonim Şirket Pay Sahibine Sağladığı Haklar Bakımından Kapsamı
10. 6750 Sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Uyarınca Anonim Şirket Payının Rehin Hakkına Konu Olması
11. Anonim Şirket Payının Paraya Çevrilmesi
12. Kaynakça
13. Kapanış

1) KONUNUN TAKDİMİ

- Anonim ortaklık, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş bir şirket türüdür. (TTK 329/I)
- Rehin hakkı, bir teminat aracı olduğu için ekonomik hayatta büyük önemi haiz olan bir sınırlı ayni haktır.
- Anonim ortaklık payının rehin hakkına konu olmasına ilişkin 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda bir düzenleme yer almamaktadır. Bu nedenle gerek 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun rehin hakkına ilişkin düzenlemeleri, gerek TTK'nın kıymetli evrak hukukuna ilişkin düzenlemeleri, gerekse de anonim ortaklıklar hukukuna ilişkin TTK'nın ilgili maddeleri bir potada eritilerek sorunlara çözüm getirilmeye çalışılmıştır.

2) ANONİM ŞİRKET PAYININ REHİN HAKKINA KONU OLMASI

- Pay kavramı anonim ortaklıklar bakımından merkez kavramlardan birisidir. Nitekim İsviçre Borçlar Kanunu'nun Almanca metninde anonim ortaklığı ifade etmek için kullanılan "Aktiengesellschaft" terimi, "pay senetli ortaklık" anlamına gelmektedir.
- Rehin hakkı, alacağın ifası için malvarlığı değerinin güvence oluşturduğu ve borçlunun borcunu ifa etmemesi durumunda, hak sahibinin bu değeri paraya çevirmek suretiyle elde edilen paradan alacağına ulaşmasını sağlayan bir sınırlı ayni haktır.
- Rehin hukukuna ilişkin TMK'nın kabul ettiği ayırım taşınır, taşınmaz rehnidir.

3) ANONİM ŞİRKET PAYI ÜZERİNDE KURULAN REHNİN HUKUKİ NİTELİĞİ

- Anonim ortaklıklarda, ortaklık sıfatından kaynaklanan haklar ve borçlar paya bağlıdır.
- Pay, bir bütün halinde, içeriğindeki hakların oluşturduğu değer ile rehne dahil olmaktadır.
- Bu kapsamda, anonim ortaklık paylarının rehni “Alacaklar ve diğer haklar üzerinde rehin hakkı” kapsamına girmektedir.
- Anonim ortaklık paylarının rehninin, alacak rehni ve hak rehninden hangisinin kapsamına girdiği noktasında doktrinde bazı tartişmalar mevcuttur.

- Anonim ortaklık payının rehninin bir hak rehni olduğunu savunan yazarlar, payın rehn edilmesi durumunda, rehn edilen hakların sadece alacak hakları olmayıp, pay sahipliği sıfatından kaynaklanan malvarlıksal haklar olduğunu ve bu sebeple de pay rehninin sadece bir alacak rehni olarak görölmesinin mümkün olmadığını savunmaktadırlar.
- Bu görüşün karşısında ise, anonim ortaklık payının rehnindeki kar payı, tasfiye payı gibi para alacaklarının ön plana çıkması ve idari nitelikteki hakların rehnin kapsamı dışında kalması sebebiyle bir alacak rehni olarak nitelendirilmesi gerektiğini savunan görüş yer almaktadır.

- Görüşümüz:

Rehin hakkı değere ilişkin bir aynı hak olduğundan, anonim ortaklık payı rehnedildiğinde, pay bir bütün olarak teşkil ettiği parasal değer itibariyle rehne konu olmaktadır.

Pay üzerinde kurulan rehin hakkının bir hak rehni niteliğinde olduğunun kabulü yerinde olacaktır.

Rehin hakkının türüne ilişkin olarak yapılan bu tartışmanın, anonim ortaklık payının rehnine uygulanacak hükümlerin belirlenmesi noktasında bir farklılık yaratmayacağı açıktır.

Hak Rehnine Hakim Olan İlkeler

1. Ferilik İlkesi
2. Talilik İlkesi
3. Alenilik (kamuya açıklık) İlkesi
4. Güvenin Korunması İlkesi
5. Öncelik İlkesi
6. Rehin Yükünün Bölünmezliği İlkesi
7. Belirlilik İlkesi
 - a) Rehin konusunun belirli olması
 - b) Alacağın belirli olması

4) REHİN HAKKININ ESAS SÖZLEŞME İLE KISITLANMASI

- Esas sözleşme ile pay üzerinde rehin hakkı kurulması yasaklanabilir.
- *Tescil ve ilanın üçüncü kişilere etkisi MADDE 36- (1) Ticaret sicili kayıtları nerede bulunurlarsa bulunsunlar, üçüncü kişiler hakkında, tescilin Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edildiği; ilanının tamamı aynı nüshada yayımlanmamış ise, son kısmının yayımlandığı günü izleyen iş gününden itibaren hukuki sonuçlarını doğurur. Bu günler, tescilin ilanı tarihinden itibaren işlemeye başlayacak olan süreler de başlangıç olur. (2) Bir hususun tescil ile beraber derhâl üçüncü kişiler hakkında sonuç doğuracağına veya sürelerin derhâl işleyeceğine ilişkin özel hükümler saklıdır. (3) Üçüncü kişilerin, kendilerine karşı sonuç doğurmaya başlayan sicil kayıtlarını bilmediklerine ilişkin iddiaları dinlenmez. (4) Tescili zorunlu olduğu hâlde tescil edilmemiş veya tescil edilip de ilanı zorunlu iken ilan olunmamış bir husus, ancak bunu bildikleri veya bilmeleri gerektiği ispat edildiği takdirde, üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilir.*
- *XV - Şirketin tescili ve ilanı MADDE 354- (1)Tescil ve ilan olunan esas sözleşmeye, aşağıda sayılanlar dışında, 36 ncı maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanmaz. Bu hususlar şunlardır:a) Esas sözleşmenin tarihi. b) Şirketin ticaret unvanı ve merkezi. c) Şirketin, varsa süresi. d) Şirketin sermayesi, ödenmesinin şekil ve şartları ile payların itibarî değerleri, varsa imtiyazlar. e) Pay senetlerinin türleri, hamiline veya nama yazılı oldukları. f) Şirketin nasıl temsil olunacağı. g) Yönetim kurulu üyeleriyle şirketi temsile yetkili kimselerin ad ve soyadları, unvanları, yerleşme yerleri ve vatandaşlıkları. h) Şirketin yapacağı ilanların şekli; esas sözleşmede buna ilişkin hüküm bulunduğu takdirde, yönetim kurulu kararlarının pay sahiplerine nasıl bildirileceği.*
- Pay senedi üzerinde, rehin hakkının yasaklandığı konusunda bir ibare de yoksa bu durumda rehin alanların iktisabı korunacaktır.

5) ANONİM ŞİRKET PAYI ÜZERİNDE REHİN HAKKI KURULMASI

- Pay üzerinde kurulan rehin hakkı, rehin hakkının hukuki sebebinin oluşturan borçlandırıcı işlem ve tasarrufi işlem aşamalarından oluŐmaktadır.
- TMK m. 955'te borçlandırıcı işleme değil tasarruf işlemine işaret edilmiştir.
- *1. Senede bağlı olan veya olmayan alacaklarda Madde 955- Senede bağlanmış olan veya olmayan alacakların rehni için rehin sözleşmesinin yazılı şekilde yapılması ve senede bağlı alacaklarda senedin teslim edilmesi gerekir.*
- Borçtan sorumlu olmayan 3.kişi de rehin veren konumunda olabilir.
- Pay sahibi sıfatı olmayan biri de borçlandırıcı işlem olan rehin sözleşmesini akdedebilir.
- Ferilik ilkesi gereğince rehin hakkı sahibinin her zaman alacaklı olması gereklidir.

Rehin Hakkının Korunması

- Uygulamada pay rehni, ticari işletme rehni ve ipotek gibi işlemlerle desteklenmektedir.

Rehin Hakkının Korunması Bağlamında Rehin Sözleşmesine Eklenen Hükümler

- Belli tarihlerde borçlunun faiz veya anapara borcunu ödeyeceğine dair hükümler,
- Borçlunun sözleşmede kararlaştırılmış olan belli ekonomik kriterleri sağlama yükümlülüğü,
- Borçlunun başkası lehine garanti ve teminat vermeme yükümlülüğü,
- Pay sahiplerine dağıtılacak karın sınırlanmasına dair hükümler.

Senede Bağlanmamış Anonim Ortaklık Paylarının Rehni

- Halka açık anonim ortaklıkların pay senetlerinin borsada işlem görmeleri zorunluluktur. (SerPK m. 16/II) Kapalı ortaklıklar bakımından 2 hal dışında payların senede bastırılması zorunluluğu yoktur.
- Senede bağlanmamış anonim ortaklık paylarının rehni hak rehni niteliğinde olduğu için bu konuda TMK m. 954 vd. hükümleri uygulanacaktır.
- Kanun bazı hallerde tasarruf yetkisi bulunmayan kişiden iyiniyetle hak iktisap eden kişilerin iyiniyetlerini koruyarak iyiniyete bir sonuç bağlamaktadır.
- Çıplak paylarda zilyetliğe konu bir senet olmadığından, bunların zilyetliğinin rehin alana geçirilmesi ve bu sayede hak sahipliğine ilişkin bir karinenin oluşturulması mümkün değildir.
- Rehin hakkının pay defterine kayıt zorunluluğu yoktur ve rehin hakkının kurulduğunun ortaklığa bildirilmesine de gerek de bulunmamaktadır. Ancak TMK 955/II’de yer alan “alacaklı veya rehnedenden, rehni borçluya ihbar edebilir.” hükmünün rehinde uygulanabilirliği doktrinde çokça tartışılmıştır.

- TMK m. 955/II hükmü anonim ortaklık paylarının rehni kapsamında ele alındığında, pay üzerinde kurulan rehin hakkı dolayısıyla şirketin borçlu konumunda olduğundan bahsedilmesinin belirli durumlarda mümkün olabileceği görülmektedir.
- Ortaklık, TMK m. 955/II uyarınca kendisine yapılan bildirimle rehinden haberdar edilebilir.
- Rehin hakkının ortaklığa ihbar edilmesi durumunda ortaklığın iyiniyetinden bahsedilemeyecek ve ortaklık TMK m. 961/II ve III hükümlerinin getirdiği yükümlülöklere uygun davranmak zorunda olacaktır.
- Fakat, ortaklık TMK m. 961/II ve III hükümlerinin getirdiği yükümlölöklere aykırı davranırsa eğer ortaklığın TBK m. 186 uyarınca tekrar ödeme yükümlölöğü altında bulunduğu kabul edilemez.

Senede Bağlanmış Anonim Ortaklık Paylarının Rehni

- TTK m. 484/I'de, pay senetlerinin hamiline veya nama yazılı olabilecekleri ifade edilmiştir.

Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Rehni

- TMK m. 956/1'de dzenlenmiştir.
- *I. Kıymetli evrakta Madde 956- Hamile yazılı senetlerin rehni için senetlerin rehin alacaklısına teslimi yeterlidir.*
- Hamiline yazılı pay senetleri TMK m. 955 uyarınca da rehnedilebilir.
- *I. Senede bağlı olan veya olmayan alacaklarda Madde 955- Senede bağlanmış olan veya olmayan alacakların rehni için rehin sızleşmesinin yazılı şekilde yapılması ve senede bağlı alacaklarda senedin teslim edilmesi gerekir.*
- Hamiline yazılı pay senetlerinin devrinde iyiniyetin korunması bağlamında özel bir hüküm vardır.
- *c. Para ve hamile yazılı senetlerde Madde 990- Zilyet, iradesi dışında elinden çıkmış olsa bile, para ve hamile yazılı senetleri iyiniyetle edinmiş olan kimseye karşı taşınır davası ağamaz.*

Nama Yazılı Pay Senetlerinin Rehni

- Nama yazılı pay senetlerinin ciro+ zilyetliğin devri dışında yazılı devir beyanıyla da alacağın temlik hükmüne tabi olacak şekilde rehni mümkün olabilir.
- İyiniyetin korunması bağlamında nama yazılı pay senetleri incelenecek olursa; nama yazılı pay senetleri üzerinde iyi niyetle rehin hakkının kazanılabilmesi ancak nama yazılı pay senetlerinin ciro yoluyla rehnedildiği hallerde mümkün olmaktadır.

Kayden İzlenen Anonim Ortaklık Paylarının Rehin Hakkına Konu Olması

- Kaydileştirme, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenen sermaye piyasası araçlarının fiziki olarak senet üzerine basılmasından vazgeçilerek bunlara karşılık gelmek üzere elektronik ortamda kayıtlar oluşturulması anlamına gelmektedir.
- *Sermaye piyasası araçları: Menkul kıymetler ve türev araçlar ile yatırım sözleşmeleri de dâhil olmak üzere Kurulca bu kapsamda olduğu belirlenen diğer sermaye piyasası araçları. (SerPK m. 3/I,ş)*
- *Menkul kıymetler: Para, çek, poliçe ve bono hariç olmak üzere; 1) Paylar, pay benzeri diğer kıymetler ile söz konusu paylara ilişkin depo sertifikalarını, ifade etmektedir. (SerPK m. 3/I,o)*
- *Kaydi sermaye piyasası araçları ve bunlara ilişkin haklarla ilgili kayıtlar, MKK tarafından oluşturulan elektronik ortamda MKK üyelerince tutulur. (Kaydileştirme Tebliği m. 5/I)*
- *(Değişik birinci cümle: 28/11/2017-7061/109 md.) Payları borsada işlem gören ortaklıklar ile kitle fonlaması suretiyle halktan para toplayan ortaklıklar hariç olmak üzere pay sahibi sayısı beş yüzü aşan anonim ortaklıkların payları halka arz olunmuş sayılır. Bu ortaklıklar halka açık ortaklık hükümlerine de tabi olurlar. (SerPK m. 16/I)*

- Kaydileştirilen pay senetleri eşya mıdır?
- Bu tartışmanın sonucu, kaydi paylar üzerinde kurulacak rehin hakkına ilişkin uygulanacak kanun hükümlerinin belirlenmesinde yol gösterici olacaktır.
- Kanaatimizce kaydi payların klasik manada eşya olarak kabul edilmeleri mümkün değildir.
- SerPK'da boşluk bulunan hallerde alacaklar ve diğer hakların rehnine ilişkin TMK m. 954-961 hükümleri ve teslimle bağlı taşınır rehnine ilişkin TMK m. 939-953 hükümleri uygulanacaktır.

MKK Nezdinde Tutulan Kayıtların Hukuki Niteliği

- MKK nezdinde tutulan kayıtlar kurucu nitelikte değil açıklayıcı niteliktedir.
- *MKK nezdinde kayden izlenen sermaye piyasası araçlarını konu alan teminat sözleşmeleri yazılı şekilde yapılır. (SerPK m. 47/I)*
- *Kaydi sermaye piyasası araçları üzerine teminat, rehin ve intifa hakkı kurulmasına ilişkin olarak, tarafların, bu hakkın tesis edildiğine ilişkin belgeleri, ilgili üyelere vermeleri üzerine, ilgili üyelerce durum derhal MKK kayıtlarına yansıtılır.” (Kaydileştirme Tebliği m. 22)*
- *Kaydi sermaye piyasası araçlarına ilişkin haklar, MKK tarafından izlenir. Kayıtlar, MKK tarafından oluşturulan elektronik ortamda, bu kuruluşun üyelerince tutulur. (SerPK m. 13/III)*
- *Kayden izlenen sermaye piyasası araçları üzerindeki hakların üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesinde, MKK’ya yapılan bildirim tarihi esas alınır. (SerPK m. 13/V)*
- Uygulamada MKK üyeleri, rehin hakkının tesisine ilişkin olarak yazılı sözleşmeyi yeterli kabul etmemekte, sözleşmenin noterden onaylanmış olmasını şart koşmaktadırlar.

6) HALKA KAPALI ANONİM ŞİRKETLERİN HAMİLİNE YAZILI PAYLARININ KAYDI SİSTEME TABİ OLMASI

- 7262 sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun (7262 s. Kanun)-ile 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda (TTK) birtakım değişiklikler yapılmıştır.
- 7262 s. Kanun'un Genel Gerekçesinde TTK'da yapılan değişikliğin amacı; “...*halka açık olmayan anonim şirketlerde hamiline yazılı pay senetlerinin devrinin yalnızca zilyetliğin devredilmesi suretiyle aktarılabilmesi durumu suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama ve terörizmin finansmanı suçları açısından önemli bir risk faktörü oluşturmaktadır. Belirtilen nedenlerle 13/11/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda değişiklik yapılarak halka açık olmayan anonim şirketlerde hamiline yazılı pay senetlerinin sahiplik bilgisinin takip edilmesi amacıyla bildirim yükümlülüğü getirilmesi ve pay sahiplerinin Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) nezdinde kayıt altına alınması amaçlanmaktadır.*”
- 24 Şubat 2021 Tarihinde yayımlanan 3578 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı

- Sözkonusu kanun değişikliğinin halka kapalı anonim Şirketlerin hamiline yazılı paylarının rehni sürecine etkisi tartışmalıdır.
- Bu noktada fikrimizce, hamiline yazılı pay senetlerinin rehni ve kaydi sisteme tabi payların rehni müesseselerinin özellikleri ayrı ayrı ele alınarak ortak bir potada eritilmeleri gerekmektedir.
- Yeni düzenlemeye göre, hamiline yazılı pay senedine bağlı hakların Őirkete ve üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesinde Merkezi Kayıt Kuruluşuna yapılan bildirim tarihi esas alınacaktır.
- MKK'ya bildirim yapılması hamiline yazılı pay senetlerinin devri açısından bir geçerlilik şartı olmasa da paya bağlı hakların üçüncü kişilere ve Őirkete karşı kullanılabilmesi için bir zorunluluk haline getirilmektedir.

7) ANONİM ŞİRKET PAYININ ART REHİN VE ALT REHİN HAKKINA KONU OLMASI

- Rehin veren malikin, rehne konu taşınır eşya üzerinde ayrıca bir üçüncü kişi lehine de rehin hakkı tesis etmesi durumunda art rehin hakkı sözkonusu olmaktadır.
- Alt rehin ise, rehin hakkı sahibinin, rehne konu taşınır eşyayı, rehnedenin rızasını alarak üçüncü bir şahsa rehin vermesi anlamına gelmektedir.

8) REHİN HAKKININ SONA ERMESİ

- Rehinle temin edilen alacağın tamamen sona ermesi,
- Rehinli alacaklının rehin hakkından vazgeçmesi,
- Rehin zilyetliğinin kesin olarak kaybedilmesi,
- Rehne konu payın ortadan kalkması,
- Rehin hakkının süreyle sınırlı olması veya bozucu koşul öngörülmesi,
- Rehinin paraya çevrilmesi.

9) REHİN HAKKININ ANONİM ŞİRKET PAY SAHİBİNE SAĞLADIĞI HAKLAR BAKIMINDAN KAPSAMI

- Anonim Şirketlerde pay sahipliği hakları, (i) malvarlıksal nitelikteki pay sahipliği hakları, (ii) idari nitelikteki pay sahipliği hakları ve (iii) dava hakları olarak belirlenmiŐtir.
- Rehin hakkı, hak sahibine, kural olarak kullanma ve yararlanma hakkı sağlamamaktadır.

Rehin Hakkının Malvarlıksal Nitelikteki Pay Sahipliği Haklarına Etkisi

- Kar Payı Hakkı

Kar payı hakkı, şirkete ortak olunması dolayısıyla ortaya çıkan fer’i bir hak olup, payın hukuki semeresi olarak nitelendirilmektedir. Payın hukuki semeresi niteliğindeki kar payı alacağının pay sahibine ait olması gereklidir. (TMK m. 947/II)

Rehin hakkı, muaccel hale gelmiş kar payı alacağı üzerine yayılabilir mi?

Pay üzerinde rehin hakkının kurulmasından sonra, ancak rehin henüz paraya çevrilmeden önce muaccel hale gelen kar payı alacağı rehinin kapsamında yer almayacaktır.

Kar payı hakkının kuponlara bağlandığı hallerde, TMK m. 959/II gereğince; sözkonusu kuponların rehinin kapsamında yer alabilmeleri için usülüne uygun olarak rehnedilmeleri gerekmektedir.

Rehinin kapsamı Madde 959- Faiz veya kâr payı gibi dönemsel gelir getiren alacakların rehnedilmiş olması hâlinde, aksi kararlaştırılmış olmadıkça, bunlardan yalnız vadeleri henüz gelmemiş olanlar rehinin kapsamına girer ve rehin, vadeleri geçmiş olan edimleri kapsamaz. Bu tür yan edimler için özel senetler düzenlenmiş ise, aksi kararlaştırılmış olmadıkça, bunların rehin kapsamına girmesi, şekil koşullarına uygun olarak rehnedilmelerine bağlıdır.

- Tasfiye Payı Hakkı ve Pay Bedeli Alacağı

Tasfiye payı alacağı muaccel hale gelmekle artık bağımsız bir alacak hakkı niteliğinde olduğundan, rehin hakkı tasfiye payı üzerinde devam etmeyecektir. Buna karşılık, rehin hakkı, ikame değer niteliğindeki pay bedeli üzerinde devam edecektir.

- Hazırlık Devresi Faizi Hakkı

Hazırlık devresi faizi hakkı, kar payı hakkında olduğu gibi, pay sahibine aittir.

Rehin Hakkının İdari Nitelikteki Pay Sahipliği Hakları ile Dava Haklarına Etkisi

- Genel Kurula Katılma Hakkı

TMK m. 960'da: " Ortaklık genel kurulunda rehinli pay senetlerini temsil etmek yetkisi, rehin alacaklısına değil, pay sahibine aittir. " hükmü getirilmiştir.

TTK m. 427/II'de de aynı yönde: " Hamiline yazılı pay senedini, rehin, hapis hakkı, saklama sözleşmesi veya kullanım ödöncü sözleşmesi ve benzeri sözleşmeler sebebiyle elde bulunduran kimse, pay sahipliği haklarını, ancak pay sahibi tarafından özel bir yazılı belge ile yetkilendirilmişse kullanabilir. " hükmü yer almaktadır.

- Dava Hakları

1. Özel Denetçi Talebi ve Bilgi Alma Davaları
2. Haklı Sebeple Fesih Davası Açma Hakkı
3. Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu Davası
4. Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Davaları
 - a) Genel Kurul Kararlarının İptali Davası
 - b) Yokluğun ve Butlanın Tespiti Davaları

10) 6750 SAYILI TİCARİ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNİ KANUNU UYARINCA ANONİM ŞİRKET PAYININ REHİN HAKKINA KONU OLMASI

- 20.10.2016 tarihinde 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu (TİTRK) Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.
- TİTRK hükümleri, Kanunun 5.maddesinde sayılan taşınır varlık ve hakların konu edindiği rehin sözleşmelerine uygulanacaktır. (TİTRK m. 1/III)
- Senede bağlanmış anonim ortaklık paylarının da TİTRK kapsamına girip girmemesi konusunda doktrinde tartışmalar yapılagelmektedir. Fikrimizce, senede bağlanmış anonim ortaklık payları da TİTRK kapsamına girmektedir.
- TİTRK m.1/VI hükmü ile sermaye piyasası araçları Kanun kapsamı dışında bırakılmıştır. Sermaye piyasası aracı niteliğinde olmayan ortaklık pay senetlerinin TİTRK uyarınca rehin kapsamında yer alacağına zımnî olarak kabul edilmesi mümkündür.

- Anonim ortaklık pay senetlerinin TİTRK uyarınca rehninde ortaya çıkabilecek temel sorun, senede bağlanmış payların teslimsiz rehni durumunda, senedin zilyetliğinin rehin verende kalması sebebiyle işlem güvenliğinin tehlikeye düşecek olmasıdır. Zira TİTRK m.7/III gereğince, rehinli taşınır sicilinin iyiniyeti ortadan kaldıran bir fonksiyonundan her zaman bahsedilememektedir.
- TİTRK’da teslimsiz rehin hakkının öngörülmesinin altında yatan temel düşünce, ticari işletmenin faaliyetlerine devam ederek gelir elde etmesi ve bu sayede, alınan kredi borcunun ödenebilmesidir.
- Anonim ortaklık pay senetlerinin zilyetliğinin rehin verende bırakılmasının ise ticari işletmenin faaliyetlerine devam etmesi noktasında bir etkisi bulunmamaktadır.

11) ANONİM ŞİRKET PAYININ PARAYA ÇEVİRİLMESİ

- Senede bağlanmamıő anonim ortaklık paylarının rehninde, bir hak rehni tesis edilmiő olması sebebiyle rehin alanın elinde pay senedi bulunmamakta, sadece taraflar arasında yapılmıő yazılı bir rehin sözleşmesi yer almaktadır. Rehinli hak üzerinde muhafaza tedbirlerinin uygulanması ile rehlin paraya çevrilmesine kadar geçecek sürede hakkın korunması sözkonusu olabilecektir. Bu noktada, İİK. m. 94/I'te öngörölen haciz ihbarı müessesesinin uygulanması sözkonusu olabilecektir.
- Senede bağlanmış anonim ortaklık paylarının rehninde ise, rehin alan alacaklı, taşınır rehнинin ilamlı veya ilamsız takip yoluyla paraya çevrilmesi aşamalarını başlatacaktır.
- MKK nezdinde izlenen paylar bakımından rehlin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatıldığında ise, icra dairesi tarafından Őirkete İİK m. 94/I uyarınca bir bildirim gönderilmesine gerek yoktur. Kayden izlenen paylar bakımından doğrudan rehlin paraya çevrilmesi aşamasına geçilmesi sözkonusu olacaktır.

12) KAYNAKÇA

- 1) Göksoy, Can. Anonim Ortaklıkta Payın Rehni. Seçkin Yayıncılık, 2001
- 2) Yılmaz, Abdüssamet. Anonim Ortaklık Payının Rehin ve Hapis Haklarına Konu Olması, On İki Levha Yayıncılık, 2020
- 3) Hızlı, Irmak. “Anonim Şirket Payları Üzerinde Rehin Hakkının Kurulması”. 2020
- 4) Ergüne, Mehmet Serkan. “Anonim Şirket Payı Üzerinde Rehin Hakkı Kurulması”. 2016
- 5) Durgut, Ramazan. “Limited Şirket Esas Sermaye Payı Üzerinde Rehin Hakkı Kurulması”.
- 6) Kendigelen, Abuzer. “Anonim Ortaklık Payı Üzerinde Hapis Hakkı ve Bu Hakka Konu Oluşturan Paya İlişkin Oy Hakkının Kime Ait Olduğu Sorunu.”
- 7) Caner, Oğuz/ Kandemir, Süleyman. “Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Kapsamı Dışında Bırakılan Varlıklar.” İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2017

13) KAPANIŞ

BENİ DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŐEKKÜR EDERİM.